

Griepepidemie op de terugtocht

Nieuwsbrief Influenza- Surveillance 2014-2015

Een uitgave van: Nationaal Influenza Centrum (NIC): Rotterdam (Erasmus MC), Bilthoven (RIVM); Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL); Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ).

Influenzasituatie in Nederland

De influenza-activiteit in Nederland is in de vijftiende week van de griepepidemie van dit seizoen duidelijk afgenomen (figuren 1 en 2). In week 11 van 2015 meldden zich per 10.000 inwoners 8,6 patiënten met een influenza-achtig ziektebeeld (IAZ) bij één van de NIVEL-peilstationhuisartsen. In overeenstemming met deze daling lag het percentage influenzaviruspositieve monsters afkomstig van de peilstationpatiënten in week 11 op 41%; sinds week 5 lag dit percentage steeds boven de 50%. Ook stuurden de diagnostische ziekenhuislaboratoria in week 11 lagere aantallen influenzavirussen naar het NIC dan daarvoor. Of en hoe snel de daling van de epidemie zal voortzetten, is niet te voorspellen en zal onder meer afhangen van de activiteit van influenza B waarin de laatste weken een stijgende tendens waarneembaar was (figuur 3).

Wat betreft de leeftijdsverdeling, was gedurende de laatste weken vooral de afname van de incidentie van IAZ en pneumonie bij kinderen van 0 - 4 jaar opvallend (figuren 5 en 6).

Virusdetecties: peilstationhuisartspatiënten

Influenzavirus type B is thans dominant. In week 11 werden bij 22 patiënten met een IAZ neus- en keelmonsters afgenomen door peilstationhuisartsen participierend in NIVEL Zorgregistraties. In deze 22 IAZ-monsters werd door het NIC 9 maal (41%) influenzavirus gedetecteerd: 5 maal (56%) type B (fylogenetische lijn B/Yamagata/16/1988), 2 maal (22%) (H1N1)pdm09 en 2 maal (22%) type A(H3N2) (figuur 3).

In neus- en keelmonsters afkomstig van 13 patiënten met een luchtweginfectie zonder typische klachten van griep (ARI) werd 1 maal (8%) influenzavirus type B (Yamagata-lijn) gedetecteerd.

Virusdetecties: door ziekenhuislaboratoria gediagnostiseerde influenzapatiënten

Het NIC kreeg vanuit diagnostische laboratoria, meestal verbonden aan ziekenhuizen, dit seizoen tot dusver in totaal 2303 influenzavirussen toegestuurd. Van deze virussen waren er 2118 (92%) van het A-type en 185 (8%) van type B, waarvan er tenminste 132 behoorden tot de fylogenetische lijn B/Yamagata/16/1988 (van 53 B-virussen is de lijn niet bepaald). Van de 2118 influenza A-virussen waren er 1292 (61%) van het subtype A(H3N2) en 113 (5%) van subtype A(H1N1)pdm09; 713 (34%) influenzavirus A-virussen werden nog niet gesubtypeerd (figuur 4).

Genetische analyse influenza A(H3N2)-virussen

Van de 37 A(H3N2)-virussen afkomstig uit Nederland sinds week 40 van 2014 die genetisch werden gekarakteriseerd, vielen er 18 (46%) in groep 3C.2a en 19% (53%) in groep 3C.3b, die eerder als "Newcastle virussen" werden aangeduid. Eerstgenoemde groep wijkt antigenetisch af van het huidige vaccinvirus A/Texas/50/2012. Groep 3C.3b, die toeneemt ten koste van 3C.2a, is antigenetisch vergelijkbaar met A/Texas/50/2012. Wat dit betekent voor de gemiddelde match van de epidemische influenza A(H3N2)-virussen met A/Texas/50/2012 en dus voor de vaccineffectiviteit tegen deze virussen in het lopende seizoen, is nu nog niet duidelijk.

Influenzasituatie in Europa

Epidemiologie.

In week 10 lijkt de griepepidemie in het grootste deel van de Europese Regio van de WHO eveneens over haar hoogtepunt heen: 39 van de 40 rapporterende landen countries meldden afnemende (27) of gelijkblijvende (12) activiteit (*Flu News Europe*).

Virologie.

Gemiddeld was in week 10 bij peilstationpatiënten net als in Nederland 41% van de respiratoire monsters positief voor influenzavirus. Influenzavirus type A bleef overheersend met 55% van de detecties. Van de gesubtypeerde influenza A-virussen was 70% subtype A(H3N2) en 30% subtype A(H1N1)pdm09. Alle type B-virussen waarvan de fylogenetische lijn werd bepaald, waren van de lijn B/Yamagata/16/1988.

Genetische analyse influenza A(H3N2)-virussen.

Van de A(H3N2)-virussen die dit seizoen genetisch werden gekarakteriseerd, viel 63% in groep 3C.2a en 9% in groep 3C.3a, waartoe ook A/Switzerland/9715293/2013 behoort, de A(H3N2)-vaccinstam aanbevolen voor het seizoen 2015/2016 op het noordelijk halfrond. Het antigenetisch profiel van de virussen in de twee groepen is vergelijkbaar maar verschilt van dat van A/Texas/50/2012, het huidige vaccinvirus voor het noordelijk halfrond. Verder behoorde 27% tot groep 3C.3, prototype A/Samara/73/2013, inclusief de nieuwe clade 3C.3b virussen, en 1% tot groep 3C.1, de groep van A/Texas/50/2012. Van de virussen in deze twee groepen is bekend dat ze antigenetisch vergelijkbaar zijn met elkaar en met A/Texas/50/2012 (*Flu News Europe*).

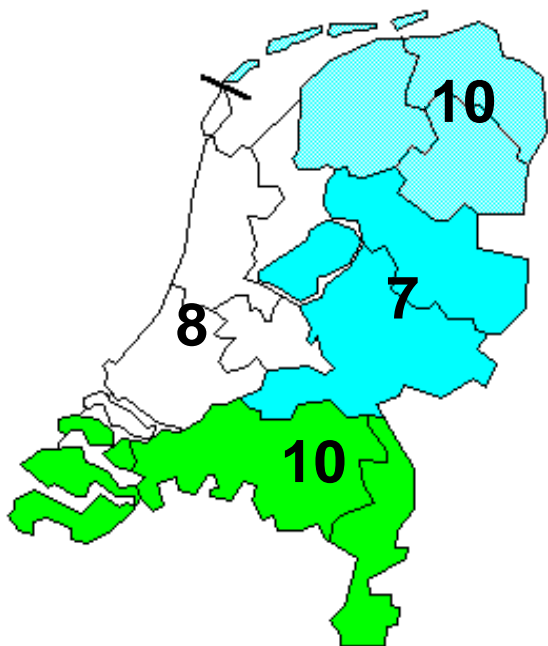

Fig.1. Aantallen door peilstationhuisartsen geregistreerde influenza-achtige ziektebeelden (IAZ) per 10.000 inwoners per regio in week 11 van 2015 (bron: NIVEL, voorlopige gegevens).

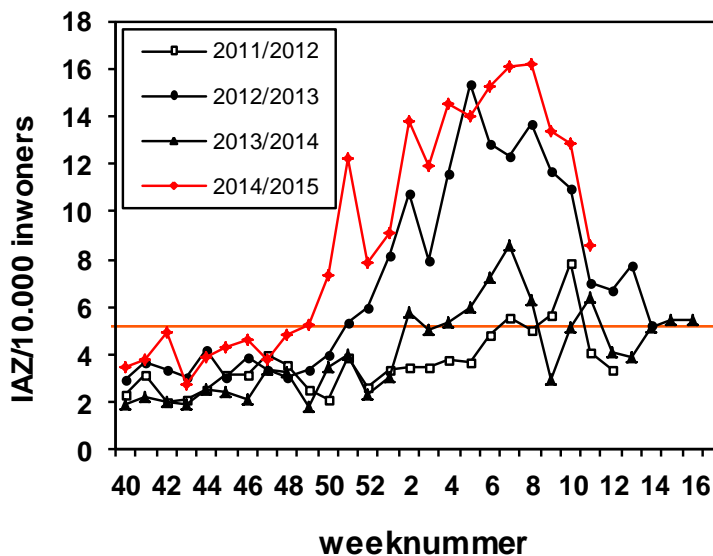

Fig.2. Aantallen door peilstationhuisartsen geregistreerde patiënten met IAZ in 2011-2015 per week en per 10.000 inwoners (bron: NIVEL). De oranje lijn geeft de epidemisch drempel weer.

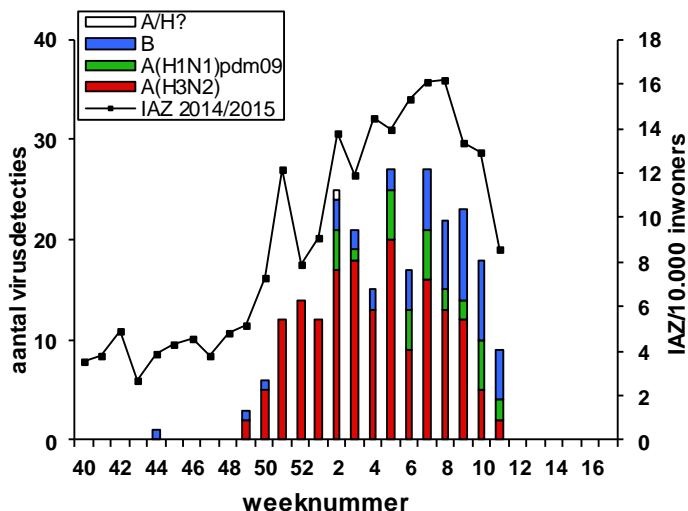

Fig. 3. Aantallen monsters van huisartspatiënten met een IAZ waarin influenzavirus is gedetecteerd, (as links), en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (as rechts) (bron: resp. RIVM en NIVEL).

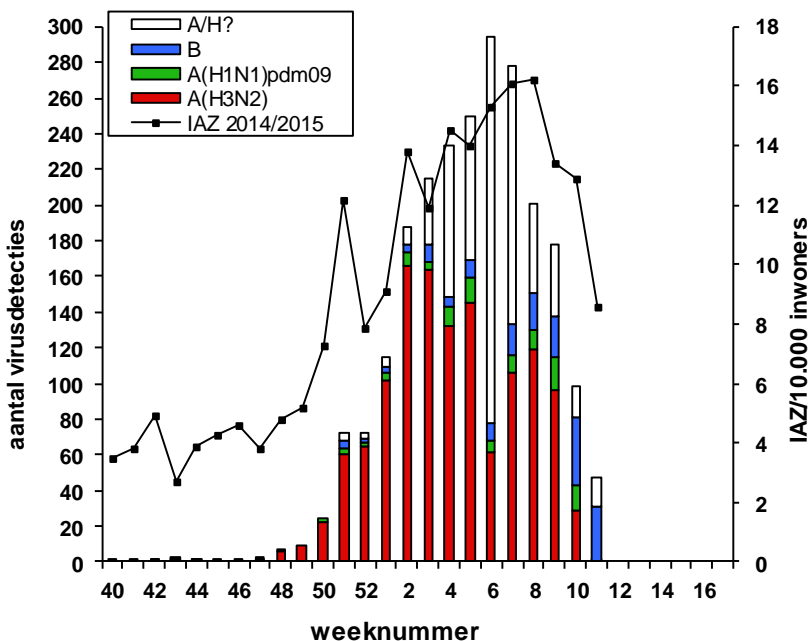

Fig. 4. Aantallen door het Erasmus MC gedetecteerde en naar het Erasmus MC vanuit diagnostische laboratoria opgestuurde virussen (as links) en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (as rechts) (bron: resp. EMC en NIVEL).

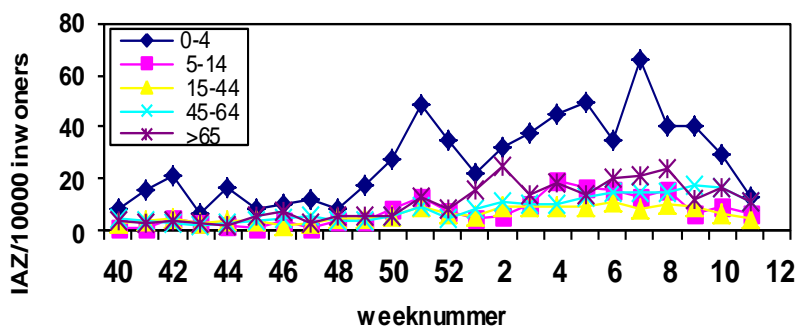

Fig. 5. Leeftijdsverdeling van het aantal door peilstation-huisartsen geregistreerde IAZ per week en per 10.000 inwoners (bron: NIVEL).

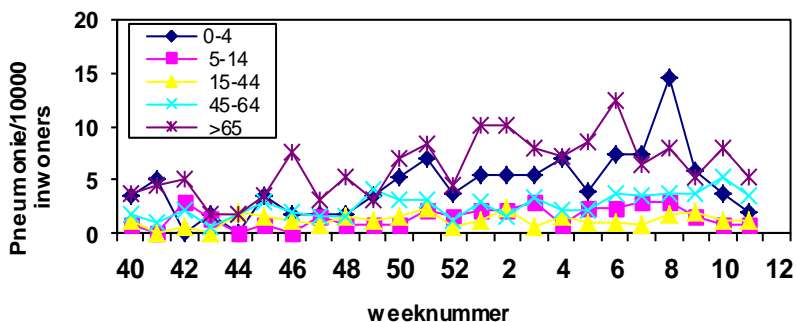

Fig. 6. Leeftijdsverdeling van het aantal door peilstation-huisartsen geregistreerde pneumonieën per week en per 10.000 inwoners (bron: NIVEL).

Vaccinsamenstelling voor 2015/2016

De WHO heeft de samenstelling van het vaccin voor het noordelijk halfrond voor 2015/2016 als volgt vastgesteld:

- A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-gelijkend virus;
- A/Switzerland/9715293/2013 (H3N2)-gelijkend virus;
- B/Phuket/3073/2013-gelijkend virus.

De Nieuwsbrief ook op Internet

De Influenza-Nieuwsbrief is ook te vinden op:
<http://www.virosciencelab.com>
<http://www.virology.nl>
<http://www.nivel.nl>
<http://www.rivm.nl/Griep>

Nieuwsbrief Influenza-Surveilliance 2014-2015

Colofon

Deze Nieuwsbrief komt tot stand door samenwerking van de volgende instanties en personen:

IGZ, Den Haag
 Drs. Jan K. van Wijngaarden, arts,
 Hoofdinspecteur Volksgezondheid

NIVEL, Utrecht
 Dr. Gé A. Donker, huisarts en epidemioloog
 Coördinator peilstations, NIVEL Zorgregistraties eerste lijn

NIC: Prof. dr. Marion Koopmans, directeur

Erasmus MC, Rotterdam
 Prof. dr. Guus F. Rimmelzwaan
 Dr. Jan C. de Jong

RIVM, Bilthoven
 Dr. Adam Meijer
 Drs. Marit M. A. de Lange

Redactiesecretariaat:
 Maria Silva / Anouk Gideonse
 Nationaal Influenza Centrum
 Afdeling Viroscience, Erasmus MC, Postbus 2040,
 3000 CA Rotterdam